

Mitä tarvitaan tulevaisuuteen?

Kuvaus

Tämä harjoitus sopii orientoivaksi harjoitukseksi tulevaisuustematiikkaan.

Kesto: 15–20 min. Purkuun voi käyttää enemmänkin aikaa.

Ryhmäkoko: 3–4 henkilön pienryhmät.

Ikäsuositus: Yläkoulu ja toinen aste.

Tavoitteet

- Orienoitua pohtimaan, mikä elämässä on tärkeää nyt ja tulevaisuudessa.
- Pohtia, millaisia tarpeita erilaisten toiveiden ja tärkeinä pitämiemme asioiden taustalla on.
- Tunnistaa erilaisia yhteiskuntaan, yksilöön, luontoon ja koko maailmaan liittyviä haasteita ja ongelmia, joita erilaisten hyödykkeiden ja kulutustavaroiden tuotantoprosessiin, käyttöön ja hävitykseen liittyy.
- Herätellä kriittistä ajattelua ja tunnistaa eriarvoisuuden taustalla olevia juurisyytä.

Tarvikkeet

- Harjoituksen diaesitys: [esitys pdf-muodossa /](http://www.taksvarkki.fi/wp-content/uploads/2026/09/Esitys_Mita_tarvitaan_tulevaisuuteen_Taksvarkki.pdf)
www.taksvarkki.fi/wp-content/uploads/2026/09/Esitys_Mita_tarvitaan_tulevaisuuteen_Taksvarkki.pdf
- Kaksipuoleisesti tulostetut ja erilleen leikatut kuvakekortit:
[harjoituksen kuvakekortit pdf-muodossa /](http://www.taksvarkki.fi/wp-content/uploads/2026/09/Taksvarkki_liite_Kuvakekortit.pdf)
www.taksvarkki.fi/wp-content/uploads/2026/09/Taksvarkki_liite_Kuvakekortit.pdf

Harjoituksen kulku

Tulosta ja leikkaa erilleen kuvakekortit ja lajittele ne yhtä moneen nippuun kuin ryhmässäsi on pienryhmiä. Avaa esitys valmiiksi. Jaa nuoret kolmen-neljän henkilön ryhmiin ja anna jokaiselle ryhmälle yksi korttipakka. Näytä ja lue ääneen oppilaille harjoituksen ohje. Kerro, että ikonikorttien

esineet ovat nuorten Tampereen Vaikuta! -päivillä valitsemia: kysyimme yli 400 nuorelta mitä he toivoisivat, että heillä on tulevaisuudessa, ja näissä korteissa on kuvattu suosituimmat.

Huomioita:

- Harjoituksessa on tarkoituksena keskustella eri näkökulmista: on ok ja oletettavaakin, että ryhmässä ollaan erimielisiä järjestyksestä tai että tärkeysjärjestykseen asettaminen voi tuntua vaikealta, jopa mahdottomalta.
- Tähän tehtävään ei ole yksiselitteisesti oikeita ja vääriä vastauksia.
- Muistuta, että kaikille tulee antaa ryhmätyöskentelyn aikana suunvuoro ja mahdollisuus sanoa mielipiteensä. Kiertele ryhmien luona fasilitoimassa keskustelua.

Kun ryhmät ovat asettaneet korttinsa tärkeysjärjestykseen, käykää kierros, jonka aikana jokainen ryhmä kertoo, mikä oli heidän tärkeimmäksi valitsemansa esine tai asia ja miksi.

Kirjaa tärkeimmät asiat liitu- tai valkotaululle.

Kierroksen jälkeen ohjeista dian avulla tehtävän toinen osa, jossa nuoret keskustelevat tärkeiden asioiden haitoista tai ongelmista:

"Näillä teidän valitsemilla asioilla on paljon hyötyjä ja ne on tärkeitä nuorille. Voiko niihin kuitenkin liittyä myös jotain haittoja? Ja miksi kaikilla nuorilla ei ole mahdollisuutta saada näitä asioita? Keskustelkaa ryhmässänne dialla näkyvistä kysymyksistä."

Ajatuksia purkuun:

Kysymys 1.

Esimerkkiä esineisiin liittyvistä haitoista/haasteista:

- **Koti / talo:** Nuorelle koti voi ajoittain tuntua rajoittavalta esim. Jos siellä ei ole omaa rauhaa. Koti voi olla eri syistä myös turvaton. Koti myös sitoo nuorta maantieteellisesti. Vuokra tai muut asumiskustannukset voivat aiheuttaa taloudellista stressiä perheelle. Ympäristölle voi aiheutua haittaa lämmitykseen käytettävän energian ja rakentamiseen liittyvän materiaalityöskentelyn muodossa.

- **Raha:** Raha itsessään ei välttämättä aiheuta suurta haittaa, mutta mihin nuori rahansa käyttää? Rahalla voi saada aikaan hyvää ja pahaa. Varallisuuserot luovat yhteiskuntaan ja maailmaan eriarvoisuutta. Kuluttaminen kuluttaa maapallon **luonnonvaroja** kiihtyvällä tahdilla. Mitä enemmän ihmisillä on rahaa käytössään, sitä suurempi on yleensä heidän hiilijalanjälkensä (esim. matkustelun ja tavaroiden ostamisen vuoksi).
- **Auto:** Auton hankkiminen ja ylläpito vie paljon rahaa, nuoret ovat tilastollisesti alttiimpia onnettomuuksille, muille ihmisille autoista voi aiheutua mm. meluhaittaa, polttomootoriautot aiheuttavat kasvihuonepäästöjä, autojen valmistukseen kuluu paljon luonnonvaroja.

Aineettomista asioista voi olla vaikea keksiä haasteita. Ei haittaa, vaikka tehtävä tuntuisi vaikealta, tässä on ihan suotavaakin haastaa omaa ajattelua ja mennä mukavuusalueen ulkopuolelle.

Tässä ohjaajalle esimerkkejä aineettomien asioiden haasteista:

- **Ystävän tai läheisten** kanssa voi joskus olla pahojakin riitoja ja vaikeuksia.
- **Yhteisö:** Vaikka näennäisesti kuuluisi yhteisöön (esim. koululuokka) voi silti tuntea syvää yksinäisyyttä ja erillisyyttä. Yhteisön normit voivat tuntua myös rajoittavilta. Jos yhteisöllä on ympäristölle haitallista kulutuskulttuuria, tällä on vaikutuksia myös ympäristölle.
- **Rauha** ja rauhanomaisuuteen pyrkiminen - mutta miten silti voimme oppia kohtaamaan ja ratkaisemaan konflikteja emmekä väistele tai pelkää niitä?
- **Parisuhde** voi olla tosi tärkeä ja tavoiteltava juttu, mutta onko se ainoa ihmissuhdemuoto, jolla voi saada emotionaalista, intellektuaalista ja fyysistä läheisyyttä? Mitä haittaa vahvasta parisuhdenormista on? Voiko olla muunlaista kuin romanttista kumppanuutta?
- **Lemmikit:** Jalostamiseen liittyvät eettiset kysymykset, ruuantuotannon ekologinen kuorma, korkeat eläinlääkärimaksut.
- **Rakkaus:** Sydänsurut, mahdolliset vaikutukset ystävyysuhteille, jos seurustelusuhteeseen uppoaa kokonaan.

- **Globaali oikeudenmukaisuus:** eli se, että resurssit, oikeudet ja velvollisuudet jakautuvat tasan kaikkien maailman ihmisten kesken saattaa herättää tunteen siitä, pitääkö (minun, oman yhteisöni tms.) luopua jostakin, jotta oikeudenmukaisuus toteutuisi. Ajatukseen globaalista oikeudenmukaisuudesta saattaa myös sisältyä ristiriita omien arvojen ja halujen välillä: lentomatkailu, pikamuoti tai uusi puhelin saattavat houkuttaa, mutta samalla niiden toteuttaminen voi aiheuttaa huonoa omaatuntoa.
- **Itsevarmuus:** Liiallinen itsevarmuus voi johtaa holtittomaan riskinottoon tai ylimieliseen käytökseen, joka vaikuttaa negatiivisesti myös muihin. Yhteiskunnan tasolla liiallinen itsevarmuus (ihmisen usko siihen, että hän voi hallita ja alistaa luontoa, miten haluaa) on historiallisesti johtanut luonnonvarojen ylikulutukseen ja ilmastokriisiin.
- **Sananvapaus:** Sananvapauden varjolla tapahtuu niin somessa kuin kasvokkainkin paljon maalittamista, vihapuhetta ja kiusaamista. Pikkuhiljaa vihapuhe ja disinformaatio murentavat luottamusta yhteiskuntaan, mediaan ja kanssaihmiisiin. Äärimmillään vihamielinen puhe voi kärjistyä fyysiseksi väkivallaksi tai syrjinnäksi eri ihmisryhmiä kohtaan. Sananvapaus sallii myös ilmastoskeptisen puheen, mikä voi vaikuttaa ympäristökriisien ratkaisemiseen.
- **Koulu / koulutus:** Yksilölle voi aiheutua suorituspainetta ja uupumista. Koulutusjärjestelmän eriytyminen voi aiheuttaa eriarvoisuutta. Korkea koulutustaso voi nostaa elintasoja ja sitä kautta kulutustottumuksia. Toisaalta koulussa ja opinnoissa on mahdollista oppia taitoja, joilla voi olla ympäristölle suotuisia vaikutuksia (käytännön kierrätystaidot, tietoa ilmastonmuutoksesta ja sen syistä, vaikuttamisen taidot, pohja jatkokoulutukselle, jossa mahdollista erikoistua ympäristökysymyksiin jne.)

Kysymys 2

Jokaisella nuorella on oikeus tiettyihin tärkeisiin asioihin, kuten kotiin, koulutukseen, turvaan ja syrjimättömyyteen. Tämän turvaa lapsen oikeuksien sopimus ja yli 18-vuotiaiden kohdalla YK:n ihmisoikeuksien julistus. Syyt siihen, miksi kaikilla nuorilla ei näitä ole, ovat monimutkaisia. Eriarvoisuutta on sekä maiden sisällä että maiden välillä.

Maailmanlaajuinen eriarvoisuus ei ole syntynyt hetkessä, vaan se on kehittynyt satojen vuosien aikana. Yksi iso syy eriarvoisuuteen on **siirtomaa-aika eli kolonialismi**. Kolonialismin aikana eli 1500-

luvulta alkaen Euroopan maat valloittivat alueita esimerkiksi Amerikoissa ja Afrikassa. Euroopan maat varastivat luonnonvaroja ja pakottivat paikalliset ihmiset töihin omaksi hyödykseen. Paikalliset ihmiset joutuivat kokemaan rajua väkivaltaa ja syrjintää. Suurin osa kolonisoiduista maista itsenäistyi 1900-luvulla. Kolonialismin aikana rakennetut epäreilut järjestelmät vaikuttavat maailmassa kuitenkin edelleen tänäkin päivänä. Maailmanlaajuista eriarvoisuutta puretaan niin kehitysyhteistyön, valtioiden välisten sopimusten kuin ruohonjuuritason toiminnankin kautta. Taloudellisten ja kauppapoliittisten keinojen ohella esimerkiksi koulutuspolitiikka, poliittinen vaikuttaminen ja kansalaisaktiivisuus ovat keinoja purkaa eriarvoisuutta.

Tässä joitakin esimerkkejä syistä, joita on sen taustalla, että kaikilla nuorilla ei ole tiettyjä tärkeitä asioita:

Miksi kaikilla ei ole kotia?

- Sodat, konfliktit ja ympäristökatastrofit tuhoavat koteja ja pakottavat ihmisiä pakenemaan kodeistaan.
- Kodittomuuden juurisyinä voi olla myös ylisukupolvista köyhyyttä, mielenterveysongelmia ja päihdeongelmia.

Miksi kaikki nuoret eivät pääse kouluun?

- Sodat ja luonnonkatastrofit voivat keskeyttää nuoren koulunkäynnin.
- Äärimmäisessä köyhyydessä perheet saattavat tarvita nuoren työpanosta kotona tai nuoren on mentävä palkkatöihin ansaitakseen perheelleen rahaa koulunkäynnin sijaan. Tytöt ja erilaisiin vähemmistöryhmiin kuuluvat nuoret, kuten vammaiset, ovat haavoittuvammassa asemassa ja saattavat jäädä muita herkemmin koulutuksen ulkopuolelle.

Miksi kaikilla ei ole ystäviä tai mikä vaikuttaa siihen, että kaikki eivät ole itsevarmoja?

- Turvattomuus kasvuympäristössä ja epävakaat kotiolot voivat vaikeuttaa ystävyys-suhteiden muodostamista ja itseluottamuksen vahvistumista.

- Sosiaalinen media ja digitalisaatio saattavat lisätä yksinäisyyttä ja nakertaa myös itsetuntoa: kasvokkaiset kohtaamiset vähenevät, some luo paineita eikä kotoa tarvitse juurikaan poistua, kun kaiken voi hoitaa diginä.
- Koulussa, naapurustossa tai muussa yhteisössä voi esiintyä syrjintää tai kiusaamista, jolloin nuori saatetaan jättää ulkopuolelle.

Eri asiat myös vaikuttavat toisiinsa: Jos nuorella ei ole kotia, energia kuluu arjesta selviytymiseen. Tästä tilanteesta käsin voi olla vaikeaa käydä koulua tai huolehtia omasta terveydestä tai ihmissuhteista ja tilanteella on vaikutuksia myös nuoren itsevarmuuteen.

Harjoituksen sisältö ja esitys: Aura Alarto. Piirroskuvat: Vilma Kartano. Diojen visuaalinen ilme: Marilla Timonen.

Tekijänoikeudet: Taksvärkki ry (2026). Materiaalia saa kopioida, välittää, levittää ja esittää ei-kaupallisessa käytössä.

Lähde mainittava. Materiaaleja ei saa muokata ilman lupaa. www.taksvarkki.fi

Tuettu Suomen
kehitysyhteistyövarain